

მისაკო წერეთლის
პირადი არქივის აღწერილობა

2015

სარჩევი

I შემდგენლისაგან -----	3
II ბიოგრაფიის ამსახველი მასალა -----	4
III შემოქმედებითი მოღვაწეობის ამსახველი მასალა -----	7
IV მიმოწერა: ა) მიხეილ წერეთლის წერილები სხვადასხვა პირს -----	11
ბ) წერილები მიხეილ წერეთელს -----	12
V სხვადასხვა -----	16
VI საძიებლები ა) პირთა -----	23
ბ) გეორგაფიულ სახელთა -----	25
გ) თემატური -----	26
VII ხელნაწერთა ეროვნული ცენტრის სხვა ფონდებში დაცული მიხეილ წერეთლის მასალა -----	27

I შემდგენლისაგან

მიხეილ წერეთელი(1878 – 1965 წწ.)

ცნობილი მეცნიერი, ფილოლოგი, პუბლიცისტი, პოლიტიკური მოღვაწე. თბილისისა და ბერლინის უნივერსიტეტების პროფესორი. თავდაპირველად ანარქისტული მოძრაობის მონაწილე, შემდეგ კი – სოციალ-ფედერალისტი. ძირითადად მოღვაწეობდა საზღვარგარეთ. 1907 წ. ჩამოვიდა საქართველოში. მოგვიანებით ივ. ჯავახიშვილის მიერ იყო მიწვეული უნივერსიტეტში ასიროლოგიისა და ძველი აღმოსავლეთის ისტორიის პროფესორად. ცნობილია მის მიერ წარმოთქმული სიტყვა ილიას დაკრძალვაზე. შემდეგ ისევ საზღვარგარეთ – გერმანიაში მოღვაწეობს ასიროლოგიის კათედრაზე ჰაიდელბერგში, ბრიუსელში და შემდეგ ბერლინში (ასიროლოგიისა და ქართული ენისა და მწერლობის კათედრაზე). მისი ნაშრომი „ერი და კაცობრიობა“ პირველი სოციოლოგიური გამოკვლევაა საქართველოში. მისი მოღვაწეობის სფერო ძალზე ფართოა. თარგმნა „გილგამეში“ შუმერულიდან ქართულად. სულხან-საბა ორბელიანის „სიბრძნე-სიცრუისა“ კი თარგმნა ქართულიდან გერმანულად. ასევე თარგმნა ფრანგულად თამარ მეფის და დავით აღმაშენებლის „ცხოვრებათა“ ტექსტები (პარიზში). აქვს ნაშრომები ურარტულ ენასა და ისტორიაზე. მას ეკუთვნის „ვეფხისტყაოსნის“ თარგმანი გერმანულად.

სიცოცხლის ბოლოს ცხოვრობდა მიუნხენში. აქ გარდაიცვალა სრულიად მარტო (ვაჟიშვილი, ოთარ წერეთელი 1945 წელს დაედუპა პოლონეთში). დაკრძალულია ქართველ ემიგრანტთა პანთეონში – ლევილში.

მიხეილ წერეთლის არქივის ნაწილი ხელნაწერთა ინსტიტუტს შესწირეს კალისტრატე და ნინო სალიებმა. ამ ნაწილს დაემატა ხელნაწერთა ეროვნული ცენტრის სხვა არქივებში დაცული მიხეილ წერეთელთან დაკავშირებული მასალა და მეგობართა საზოგადოების დახმარებით შექმნილი რამდენიმე საარქივო დოკუმენტი. ფრანგულენოვანი მასალა დაამუშავა ეთერ ბერუაშვილმა. არქივი 2013 წელს დაამუშავა ეთერ ქავთარეძემ.

II ბიოგრაფიის ამსახველი მასალა

1. მიხეილ წერეთლის გერმანული პასპორტი №0035030 გაცემული მიუნხენში 1960 წლის 12 ივნისს.

1960 წ., 12 ივნისი, მიუნხენი, 1 პასპორტი.

2. მიხეილ წერეთლის ანდერძი კალისტრატე სალიას სახელზე.

პირი: ტერეზია ჰაზლბეკი, გიორგი წერეთელი (გოგია), ნიკო ნაკაშიძე, მარო წერეთელი.

1962 წ., 2 დეკემბერი, მიუნხენი, ავტოგრაფის ქსეროასლი, იქვე ნაწყვეტი ავტოგრაფიდან, 4 ფ.

3. ნიკო ნაკაშიძის წერილი ბაბო წერეთელს.

სწერს, რომ არ ეთანხმება დავით ჩხიკვიშვილის ნარკვევს „ერის ცნებისათვის“, რომელშიც გაკრიტიკებულია მიხაკო წერეთელი.

პირი: გიორგი წერეთელი, არჩილ ჯორჯაძე, იაკობ გოგებაშვილი, ვასილ წერეთელი, ალექსანდრე ჯანელიძე, ალექსი ჭინჭარაული, იუსტინე აბულაძე, აკაკი შანიძე, მერი, ლალი ძოწენიძე.

ტოპონიმი: ქუთაისი, ინდოეთი.

1964 წ., 25 მაისი, მიუნხენი, 1 ფ.

4. არჩილ გომართელის ნეკროლოგი მიხეილ წერეთელზე.

[1965 წ.], თავნაკლული, 1 ფ.

5. რადიო „თავისუფლების“ სომხური გადაცემის მიერ მომზადებული ტექსტი მიხეილ წერეთლის გარდაცვალებასთან დაკავშირებით.

1965 წ., რუსულ ენაზე, ნაბეჭდი, აქვს ფანქრით მინაწერი:

„სომხური რედაქციის გადაცემა. შედგენილია ჩემი სკრიპტის მიხედვით, რომელიც გადაცემული იყო ქართული რედაქციის მიერ 25 წლის წინათ“. ეს მინაწერი უნდა ეკუთვნოდეს (ხელის მიხედვით) კალისტრატე სალიას, 3 ფ.

6. მიუნხენში არსებული საფრანგეთის გენერალური საკონსულოს მიერ გაცემული სერთიფიკატი და ნებართვა მიხ. წერეთლის ფერფლის საფრანგეთში გადატანის შესახებ. ხელს აწერს კონსული მ. გილენი.

1976 წ., 20 ოქტომბერი, მიუნხენი, ფრანგულ ენაზე, ნაბეჭდი, ხელმოწერილი, ქსეროასლი, 1 ფ.

7. ქეთევან რამიშვილის წერილი უცნობს (მარია). სწერს, რომ ადრე შედგენილისგან განსხვავებულს ახალს ვერაფერს დაამატებს წერეთლების გენეალოგიას.

პირი: ოთარ ზურაბიშვილი.
2012 წ., 4 ივნისი, 3 ფ.

8. უცნობი ავტორის ლექსი „საახალწლო მოგონება ძღვნად პროფესორ მის. წერეთელს“.

უთარილო, ნაბეჭდი, 1 ფ.

9. ვასილ და მიხაკო წერეთლების და მათი შთამომავლების მოღვაწეობის მოკლე მიმოხილვა.

პირი: გიორგი, ვასილ, სერგი, კონა, მიხაკო,
იაშვილი, ბაბო, თიკო წერეთლები, მაია.
უთარილო, უცნობი ხელით, 2 ფ.

10. მიხეილ წერეთლის საფლავის ფოტო ლევილში. საფლავის ქვას აქვს წარწერა „ნინოსგან“ (ნინო სალია).

უთარილო, 1 ფოტო.

11. მიხეილ წერეთლისა და კალ. სალიას ფოტო. უკანა მხარეზე ელენე მეტრეველის ხელით მიწერილია: „კ. სალია, მ. წერეთელი“.

უთარილო, 1 ფოტო.

12. მიხეილ წერეთლისა და გიორგი კერესელიძის ფოტო. უკანა მხარეზე ელენე მეტრეველის ხელით მიწერილია: „მიხაკო წერეთელი, კერესელიძე გიორგი (ემიგრანტი)“.

უთარილო, 1 ფოტო.

13. მიხაკო წერეთლისა და ნოე ჟორდანიას ფოტო. მეორე მხარეზე ელენე მეტრეველის ხელით მიწერილია: „ლევილში გადაღებული. ნოე ჟორდანია და მიხაკო წერეთელი“.

უთარილო, 1 ფოტო.

14. მიხეილ წერეთლის და გრიგოლ რობაქიძის ფოტო. მეორე მხარეზე ელენე მეტრეველის ხელით მიწერილია: „გრიგოლ რობაქიძე და მ. წერეთელი“.

უთარილო, 1 ფოტო.

15. მიხეილ წერეთლის და გრიგოლ რობაქიძის ჯგუფური ფოტო.

უთარილო, 2 ფოტო.

16. მიხეილ წერეთლის და ნინო სალიას ფოტო.

უთარილო, 1 ფოტო.

17. მიხეილ წერეთელი. ჯგუფური ფოტო.

უთარილო, 1 ფოტო.

18. მიხეილ წერეთელი ჯგუფურ ფოტოზე – ნიკო ნიკოლაძე, აკაკი ჩხენკელი, ზურაბ ავალიშვილი, სპირიდონ კედია, ნოე ხომერიკი.

უთარილო, ბერლინი, 1 ფოტო.

19. მიხეილ წერეთელი. ჯგუფური ფოტოზე.

უთარილო, გერმანია, 1 ფოტო.

20. მიხეილ წერეთლის ფოტო მეუღლე მარო ვახვახიშვილთან ერთად.

უთარილო, ბ. მიშჩენკოს ფოტოატელიე, თბილისი, 1 ფოტო.

21. მიხეილ წერეთლის ფოტო.

უთარილო, 1 ფოტო.

22. მიხეილ წერეთლის ფოტო.

უთარილო, 1 ფოტო.

23. მიხეილ წერეთლის ფოტო.

უთარილო, 1 ფოტო.

24. მიხეილ წერეთლის ფოტო.

უთარილო, 1 ფოტო.

25. მიხეილ წერეთლის ფოტო.

უთარილო, ბერლინი, 1 ფოტო.

26. მიხეილ წერეთლის ფოტო.

უთარილო, ბ. მიშჩენკოს ფოტოატელიე, თბილისი, 1 ფოტო.

27. მიხეილ წერეთელი ჯგუფურ ფოტოზე. მეორე გვერდზე მინაწერი: „მიხაკო საწოლში, მისი დიასახლისი ფრაუ ჰაზელბეკი და მისი ქალიშვილი, პროფ.

ნიკურაძე, ექიმი ვეფხვაძე, ნიკო ნაკაშიძე, მიუნხენი”. ახლავს ცალკე ფურცელი იმავე მინაწერით და მიძღვნით: „ჩემს ძვირფასს ბაბოს ბიძია მისაკოსვან”.

1961 წ., 24 ივლისი, მიუნხენი, 1 ფოტო, 1 ფ.

28. მიხეილ წერეთლის სურათი ამონაჭერი ფრანგული ჟურნალიდან.

[1959 წ.], 1 ფ.

III შემოქმედებითი მოღვაწეობის ამსახველი მასალა

29. მიხეილ წერეთლის მიერ ლონდონში ნაციონალური საკითხებისადმი მიძღვნილ კონფერენციაზე წარმოთქმული სიტყვა. დაბეჭდილია კრებულში: “Nationalities and Subject Races, Report of Conference. London, 1910, June 28-30”. ქართული თარგმანი ფრანგული ენიდან ქეთევან რამიშვილისა.

1910 წ., ხელნაწერი, 7 ფ.

30. „ისტორიანი და აზმანი შარავანდედთანი”. გამოკვლევა.

1941 წ., 15 მარტი, ბერლინი, ავტოგრაფი, შავი, 36 ფ.

31. „ისტორიანი და აზმანი შარავანდედთანი”. ტექსტი აღდგენილი მიხეილ წერეთლის მიერ.

თავფუცელზე აქვს ავტორის მიძღვნა: „რომელმან შემინელე სიმწარე ობლობისა, მასწავე კითხვა დაწერა ქართული, შთამინერგე გულს ღრმა სიყვარული და პატივი ქართულ სიტყვისა, მამცნე სიდიადე და მახილვე სიტკბო „ვეფხის-ტყაოსანისა” და „ქართლის ცხოვრებისა”, შენს წმიდა ხსოვნას ვუძღვნი ისტორიათა და აზმათა”, შენი გრძნობით და აზრით რუსთაველის მიერ ნათქვამია, საყვარელო, ჩემთვის უდროოდ დაკარულო დაო კონა (+ 1918)”.

თავფუცელზე აქვს კალისტრატე სალიას მინაწერი: „თუ ეს ტექსტი დაიბეჭდება საქართველოში და იმედი გვაქვს ეს გაკეთდება, ჩემი თხოვნაა ეს შესანიშნავი სიტყვები უსათუოდ იქმნას გამოქვეყნებული. მიხეილ წერეთლის ანდერძის შემსრულებელი კალისტრატე სალია. პარიზი, 1972 წ.”

1942 წ., ბერლინი, ავტოგრაფი, შავი, ტექსტის პირველი ნაწილი (1-52გვ.) გადათეთრებულია, დევს საქაღალდეში, რომელსაც კალისტრატე სალიას ხელით აწერია: „ისტორიანი და აზმანი შარავანდედთანი” ტექსტი აღდგენილი მიხეილ წერეთლის მიერ მისი დის კონას ხსოვნისთვის”, 168 ფ.

32. „ისტორიათა და აზმათა” რაოდენიმე ადგილისათვის.

უთარილო, ავტოგრაფი, 2 ფ.

33. მატიანე ქართლისაი. უცნობი ისტორიკოსი. ტექსტი აღდგენილი მიხეილ წერეთლის მიერ.

1943 წ., ბერლინი, ავტოგრაფი, აქვს ნინო სალიას ბიბლიოთეკის ბეჭედი, 42 ფ.

34. მოქცევაი ქართლისაი (VII-VIII ს.). ტექსტი გადაწერილი მიხეილ წერეთლის მიერ.

უთარილო, ავტოგრაფი, 3 ფ.

35. ცხოვრება ვახტანგ გორგასლისა. ჯუანშერ ჯუანშერიანის მიერ. ტექსტი აღდგენილი მიხეილ წერეთლის მიერ.

1943 წ., ბერლინი, ავტოგრაფი, აქვს ნინო სალიას ბიბლიოთეკის ბეჭედი, 73 ფ.

36. ჟამთა-აღმწერელი (უცნობი ისტორიკოსი XIV ს., აღმწერი საქართველოში მონღოლთა ბატონობის პირველი დროისა). ტექსტი აღდგენილი მიხეილ წერეთლის მიერ.

1944 წ., 14 ოქტომბერი, კვედლინბურგი, ავტოგრაფი, აქვს ნინო სალიას ბიბლიოთეკის ბეჭედი, 128 ფ.

37. ცხოვრება მეფეთ მეფისა დავითისი დავით აღმაშენებლის თანამედროვე უცნობი ისტორიკოსის თხზულება. ტექსტი აღდგენილი მიხეილ წერეთლის მიერ. ასლავს მიხეილ წერეთლის წინასიტყვა.

1953 წ., მიუნხენი ავტოგრაფი, აქვს ნინო სალიას ბიბლიოთეკის ბეჭედი, ბოლონაკლული, 40 ფ.

38. „ვეფხისტყაოსანი“, წიგნი მეორე: პროზით თარგმნილნი ასაღ ქართულად აღდგენილი ტექსტი და ჩანართნი მიხეილ წერეთლის მიერ. ნაწილი მეორე: ჩანართნი: „ვეფხისტყაოსნის“ შემკაზმველის და შემავსებლის მესხი-მელექის და სხვათა მიერ”.

1951 წ., მიუნხენი, ავტოგრაფი, აქვს ნინო სალიას ბიბლიოთეკის ბეჭედი, 296 ფ.

39. „ვეფხისტყაოსნის“ ტექსტის ნაწყვეტი, გადაწერილი მიხეილ წერეთლის მიერ კალიგრაფიული ხელით.

უთარილო, ავტოგრაფი, 8 ფ.

40. „ვეფხისტყაოსნის“ ტექსტისთვის გამოკვლევა.

უთარილო, ავტოგრაფი, ბეჭედი: „ნინო სალიას ბიბლიოთეკა“, აქვს ნინო სალიას ბიბლიოთეკის ბეჭედი, 50 ფ.

41. ვეფხისტყაოსნის” ჩანართი ტექსტებისთვის. გამოკვლევა..

უთარილო, ავტოგრაფი, აქვს ნინო სალიას ბიბლიოთეკის ბეჭედი, 51 ფ.

42. „ქალმან მისცნა მარგალიტნი“. ამ სტრიქონის განმარტება.

უთარილო, ავტოგრაფი, 5 ფ.

43. შოთა კუპ(ა)რი-ჰერეთის ერისთავი. შენიშვნები.

უთარილო, ავტოგრაფი, ბოლონაკლული, 2 ფ.

44. მესურნი. ბერძენი. სომეხი (ამ სიტყვების ეტიმოლოგია).

უთარილო, ავტოგრაფი, 6 ფ.

45. ცხოვრება წმიდისა და ნეტარისა დედისა ჩუენისა და ყოვლისა ქართლისა განმანათლებელისა ნინო მოციქულისა. ტექსტი გადაწერილი მიხეილ წერეთლის მიერ.

უთარილო, ავტოგრაფი, 11 ფ.

46. წამებად წმიდისა შუშანიკისი დედოფლისად. ტექსტი გადაწერილი მიხეილ წერეთლის მიერ.

უთარილო, ავტოგრაფი, აქვს ნინო სალიას ბიბლიოთეკის ბეჭედი, 14 ფ.

47. წამებად ყრმათა წმიდათად, რიცხვთ ცხრათად, რომელნი იყვნეს ძმანი ნათლის დებითა წმიდისაგან ემბაზისა. (ცხრა ძმა კოლაელთა წამება). ტექსტი გადაწერილი მიხეილ წერეთლის მიერ.

უთარილო, ავტოგრაფი, აქვს ნინო სალიას ბიბლიოთეკის ბეჭედი, 4 ფ.

48. ცხოვრება და მოქალაქობა წმიდისა და ნეტარისა მამისა ჩუენისა პეტრე ქართუჭლისა.ტექსტი გადაწერილი მიხეილ წერეთლის მიერ.

უთარილო, ავტოგრაფი, აქვს ნინო სალიას ბიბლიოთეკის ბეჭედი, 10 ფ.

49. აღდგომის საგალობელი. ტექსტი გადაწერილი მიხეილ წერეთლის მიერ.

უთარილო, ავტოგრაფი, 2 ფ.

50. ქებად წმიდისა მოწამისა ჰაბოძისი. ტექსტი გადაწერილი მიხეილ წერეთლის მიერ.

უთარილო, ავტოგრაფი, 4 ფ.

51. ნემესიოს ემესელის „ბუნებისათვის კაცისა“, ტექსტი გადაწერილი მიხეილ წერეთლის მიერ. თავი II, სულისათვის.

უთარილო, ავტოგრაფი, 4 ფ.

52. სიბრძნე ბალავარისი. ტექსტი გადაწერილი მიხეილ წერეთლის მიერ.

უთარილო, ავტოგრაფი, 7 ფ.

53. წარტყუნვად იერუსალიმისად. ტექსტი გადაწერილი მიხეილ წერეთლის მიერ.

უთარილო, ავტოგრაფი, 13 ფ.

54. აბღულ-მესია. ტექსტი გადაწერილი მიხეილ წერეთლის მიერ. ნაწყვეტი.

უთარილო, ავტოგრაფი, 3 ფ.

55. პროკლე დიადოხი, კავშირნი ღვთისმეტყველებითნი. ტექსტი (დასაწყისი) გადაწერილი მიხეილ წერეთლის მიერ.

უთარილო, ავტოგრაფი, 1 ფ.

56. ურარტული ტექსტების კორპუსი გერმანული თარგმანით. მოცემულია ურარტუს პირველი მეფეები სარდური აღუთიფრის ძისა და იშფუნი სარდურის ტექსტები.

უთარილო, ავტოგრაფი, აქვს ნინო სალიას ბიბლიოთეკის ბეჭედი, 159 ფ., აკლია ფ. 6-19, 156-163.

57. ნაწყვეტი მიხეილ წერეთლის წერილიდან, რომელშიც საუბარია გიორგი და ლეო კერესელიძეების, პეტრე სურგულაძისა და ნ. მაღალაშვილის საქმიანობაზე.

ტოპინიმი: რუსეთი, საქართველო, დუშეთი, შვეიცარია, ქენევა, თბილისი, ლონდონი, ბერლინი, სტამბოლი, ლაზისტანი, გერმანია, ოსმალეთი.

უთარილო, ავტოგრაფი, თავბოლონაკლული, 1 ფ.

58. მიხეილ წერეთლის უცნობი პირისადმი (გოგი) მიძღვნილი ნეკროლოგის ნაწყვეტი.

უთარილო, ავტოგრაფი, თავნაკლული, 1 ფ.

59. მიხეილ წერეთლის ნაშრომების სია, შედგენილი უცნობის მიერ. ნაწყვეტი.

უთარილო, 1 ფ.

60. თავფურცელი „სამეცნიერო მწერლობა“.

უთარილო, ავტოგრაფი, 1 ფ.

IV მიმოწერა

ა) მიხეილ წერეთლის წერილები სხვადასხვა პირს

61. ვახვახიშვილი მარო.
კერძო ხასიათის.

1964 წ., 24 მაისი, მიუნხენი, სხვისი ხელით დაწერილი,
ხელმოწერა მიხ. წერეთლის, 1 ფ.

62. სალია ნინო.

სწერს, რომ გადაწყვიტა „თეთრი გიორგის“ ხელმძღვანელობა მიანდოს
კალისტრატე სალიას. მადლობას უხდის ნივთიერი დახმარებისათვის.
აქვე ნინო სალიას მინაწერი: „ეს წერილი მთლად ის არ არის, რომელიც
დაგკარგე და რომელსაც ვეძებ. ნინო“.

პირი: იასონი, ოთარ [წერეთელი].

1950 წ., 22 იანვარი, მიუნხენი-პარიზი, ქსეროასლი, 1 ფ.

63. წერეთელი ბაბო.

მადლობას უხდის წიგნების გაგზავნისათვის.

პირი: ვასილ, გიორგი, თინა, ელენე წერეთლები, მარო
ვახვახიშვილი.

ტოპონიმი: ცხრუკვეთი.

1960 წ., 24 თებერვალი, მიუნხენი 1 ფ.

64. კერძო ხასიათის.

პირი: გიორგი წერეთელი, გიორგი შატბერაშვილი.

1964 წ., 24 მაისი, მიუნხენი, წერილი სხვისი ხელითაა
დაწერილი, ხელმოწერა და ბოლო წინადადება მიხეილ
წერეთლის ხელით, 1 ფ.

65. ნაწყვეტი მიხეილ წერეთლის წერილიდან. ჩაწერილი სხვისი
ხელით. აღრესატი არ ჩანს. სწერს დავით ლანგის შესახებ.

პირი: ვალერიან ჩიქოვანი, კიტი მაჩაბელი, მარიამ
ვახვახიშვილი, პავლე ინგოროყვა, აკაკი შანიძე, გიორგი
ახვლედიანი, სერგი ჟღენტი.

[1963 წ.], ფანქარი, 1 ფ.

ბ) წერილები მიხეილ წერეთელს

66. ვახვახიშვილი მარო.
კერძო ხასიათის.

პირი: ოთარ წერეთელი, მარო წერეთელი, გიორგი წერეთელი.
1960 წ., 16 იანვარი, 1 ფ.

67. კედია მიხეილ.

სწერს გერმანელებთან თანამშრომლობის თაობაზე ქართველთა დასახმარებლად.

პირი: ევგენი [გეგეჭკორი], ნოე [ქორდანია], სტალინი, ჰიტლერი, ვიქტორ ნოზაძე, რიბენტროპი.

ტოპონიმი: მიუნხენი, გერმანია, რუსეთი, ინგლისი, პარიზი, საქართველო, მოსკოვი, ბერლინი, ფინეთი.

1951 წ., 1 თებერვალი, ქსეროასლი, ბოლონაკლული, აქვს კალისტრატე სალიას ავტობიოგრაფიული მინაწერები, 2 ფ.

68. ლამბერტი მორის.

სწერს, რომ აპირებს მიხ. წერეთლის „რჩეული ურარტული ტექსტების“ გამოქვეყნებას.

პირი: ედუარდ დორმი, გიორგი მელიქიშვილი.

1958 წ., 26 დეკემბერი, ფრანგულ ენაზე, ნაბეჭდი, ხელმოწერელი, 1 ფ.

69. პაპავა თამარ.

კერძო ხასიათის.

პირი: აკაკი პაპავა.

ტოპონიმი: გერმანია.

1963 წ., 25 ივნისი, 1 ფ.

70. პაპავა აკაკი.

წუხილს გამოთქვამს იმის გამო, რომ მიხ. წერეთლის ნაშრომების გამოცემა ვერ ხერხდება.

პირი: კალისტრატე სალია, თამარ პაპავა.

ტოპონიმი: ჰამბურგი, ბერლინი.

1959 წ., 20 მაისი, 2 ფ.

71. რობაქიძე გრიგოლ.

სწერს თავისი ნაწარმოებების მითოსურ საწყისებზე და ქართული ენის გამორჩეულ შესაძლებლობებზე. სწერს, რომ მოუთმენლად ელოდება მის შრომებს „ისტორიანი და აზმანი“ და „ქართული გრამატიკა“.

პირი: ილო მოსაშვილი, დავით ყურულაშვილი, კალ. სალია,
ოთარ [წერეთელი].

1949 წ., 22 ივნისი, უნევა-მიუნხენი, ქსეროასლი, 3 ფ.

72. სწერს, რომ უგზავნის ამონაწერს თავისი ნარკვევიდან. აცნობებს, რომ აღეგებს მოწინააღმდეგეთა აზრი მასზე, რადგან მისთვის გადამწყვეტია კარდუს მიმდევართა მსჯავრი.

პირი: გივი კობახიძე.

1949 წ., 23 აგვისტო, უნევა-მიუნხენი, ქსეროასლი, 1 ფ.

73. კერძო ხასიათის.

პირი: გიორგი კერესელიძე.

ტოპონიმი: პარიზი.

1950 წ., 22 თებერვალი, უნევა-მიუნხენი, ქსეროასლი, 3 ფ.

74. სწერს, რომ დაამთავრა მუშაობა წიგნზე „ფრიდრიხ ნიცშე“ და „იზისის ენგადი“.

პირი: ელენე ფიალკინა.

1950 წ., 22 დეკემბერი, უნევა, ქსეროასლი, 4 ფ.

75. სწერს, რომ უდროობის გამო ვერ შეძლებს ქართულად თარგმნოს ლ. ციგლერისადმი მიძღვნილი თავისი გერმანული ლექსი. სანაცვლოდ კალ. სალიას სხვა მასალას გაუგზავნის „ბედი ქართლისაში“ გამოსაქვეყნებლად.

1951 წ., 24 ივნისი, უნევა-მიუნხენი, ქსეროასლი, 1 ფ.

76. სწერს, რომ უგზავნის ლ. ციგლერის წერილის ტექსტს. სოხოვს, „ენგადი“ შეწყვიტოს იქ, სადაც თვითონ მიუთითა.

პირი: ვ. დუბროვსკი, ნინო სალია.

1951 წ., 11 ივლისი, უნევა-პარიზი, ქსეროასლი, 1 ფ.

77. სწერს, რომ დაამთავრა ახალ, მოზრდილ წიგნზე მუშაობა. წუხს, რომ მისმა გამომცემლობამ გეზი შეიცვალა.

პირი: კალ. სალია, მიშა კედია, ნინო სალია.

ტოპონიმი: შვეიცარია, პარიზი, დიუსელდორფ-კოლნი, გერმანია.

1951 წ., 12 აგვისტო, უნევა-მიუნხენი, ქსეროასლი, 1 ფ.

78. აცნობებს, რომ დაამთავრა თავისი წიგნის („Goergien in seinem Weltbild“) წერა. სწერს, რომ „Avellon Gardwell“ მისი ფსევდონიმია.

პირი: ლეოპოლდ ციგლერი, ვეზენდონკი, ელენე ფიალკინა.

ტოპონიმი: სვირი, ციურიხი.

1952 წ., 12 დეკემბერი, უნევა-მიუნხენი, ქსეროასლი, 1 ფ.

79. სწერს, რომ უგზავნის ამონარიდს თავისი „Am Isis-brunnen“-დან. იქვე ეს ამონარიდი გერმანულ ენაზე, ნაბეჭდი.აშიებზე რ. რობაქიძის მინაწერები.

პირი: კალ. სალია, ლეოპოლდ ციგლერი, ბლიუკრი, ჰანს პეშკე.
1953 წ., 2 იანვარი, ჟენევა-მიუნხენი, ქსეროასლი, 4 ფ.
80. კერძო ხასიათის.

პირი: კ. სალია, ელენე ფიალკინა.
ტოპონიმი: გერმანია.
1953 წ., 18 მაისი, ჟენევა-მიუნხენი, ქსეროასლი, 1 ფ.

81. კერძო ხასიათის.

1956 წ., 17 დეკემბერი, ჟენევა-მიუნხენი, ქსეროასლი, 1 ფ.

82. სალია კალისტრატე.
აცნობებს, რომ მიიღო მისი ანდერძი და ჰპირდება ყველაფრის ასრულებას.
სწერს, რომ უგზავნის „ვეფხისტყაოსნის“ 10 გვერდს.

1961 წ., 10 დეკემბერი, 1 ფ.

83. სალია ნინო.
სწერს, რომ უგზავნის წერილს „პასუხად პაპავას“, რომელსაც დაბეჭდავს „ბედი ქართლისაში“.

პირი: გრიგოლ რობაქიძე, მიხეილ მუსხელიშვილი, [გიორგი]
ყიფიანი, [გიორგი] გამყრელიძე, მიხეილ თარხნიშვილი.
ტოპონიმი: სტრასბურგი.
1964 წ., 15 ივლისი, 1 ფ.

84. შანშიაშვილი სანდრო.
სანდრო შანშიაშვილის ფოტო. მეორე გვერდზე მისი წერილი მიხეილ წერეთელთან.
კერძო ხასიათის.

უთარილო, თბილისი-ჰაიდელბერგი, 1 ფოტო.

85. ჩხენკელი კიტა.
სთხოვს მისი ნაშრომის („შესავალი ქართული ენისათვის“) შეფასებას და რეცენზიის დაწერას.

1958 წ., 5 მაისი, ციურიხი, გერმანულ ენაზე,
ნაბეჭდი, ხელმოწერილი, 1 ფ.

86. წერეთელი ბაბო.
სთხოვს დაწეროს მემუარები.

პირი: კონა (ევლოკია), ვასილ წერეთლები, ოთარ, თინა, გიორგი
წერეთლები, ვიქტორ ნოზაძე, კორნელი კეკელიძე, ქეთევან

რამიშვილი, გიორგი შატბერაშვილი, ნ. ნაკაშიძე.
1962 წ., 4 დეკემბერი, თბილისი, 4 ფ.

87. წერეთელი ვასილ.
კერძო ხასიათის.

პირი: ოთარ, ბაბო, თინა, ელენე, გიორგი, სერგო, კონა
წერეთლები, რევაზ ფხალაძე.
ტოპონიმი: ცხრუკვეთი.
[1933 წ.], ქსეროასლი, 2 ფ.

88. სწერს, რომ გიორგი წერეთელი ქართულ უნივერსიტეტში არაბულის
ლოცვნიცა.
იმავე ფურცელზე მარცხენა ვახვახიშვილის წერილი ოთარ წერეთელს.
კერძო ხასიათის.

პირი: სერგო, კონა, გიორგი, ბაბო, თინა, ელენე
წერეთლები, რევაზ ფხალაძე.
ტოპონიმი: ცხრუკვეთი, თელავი.
1934 წ., 23 მაისი, 2 ფ.

89. ჯობაძე ვახტანგ.
სწერს, რომ გადაწყვიტა „ბაგრატ ტავრომანელის ცხოვრების“ ტექსტის
გამოცემა. სთხოვს აცნობოს თავისი აზრი ამის შესახებ. მაღლობას უხდის
წარწერის წაკითხვისათვის.

პირი: ხახანაშვილი, აკაკი შანიძე, კორნელი კეკელიძე,
ნერსესიანი,
ტოპონიმი: ჰარვარდი, ბერკლი, კალიფორნია.
1961 წ., 25 ივნისი, სალტ ლეიკი, 2 ფ.

90. სწერს ქართველი ემიგრანტების პოლიტიკური საქმიანობის შესახებ.

პირი: ნოე უორდანიანი, ევგენი გეგეჭკორი, მანერჰაიმი
(მარშალი), შულენბერგი, რიბენტროპი.
ტოპონიმი: ბერლინი, ფინეთი, შვეცია, კავკასია, პარიზი.
უთარილო, თავბოლონაკლული, ქსეროასლი, 1 ფ.

91. უცნობი პირი. ჰპირდება რუკების გაგზავნას.

1964 წ., 22 ივნისი, ფრანგულ ენაზე, 1 ფ.

V სხვადასხვა

92. ნიკო ნაკაშიძის წერილი მარო ნაკაშიძეს.
სწერს ვიქტორ ნოზაძის სამეცნიერო საქმიანობის შესახებ. ამ წერილში ჩართულია ნიკო ნაკაშიძის ხელით ჩაწერილი მიხეილ წერეთლის წერილი ბაბო წერეთელთან. აცნობებს ვასილ წერეთლის ქუთაისში მოღვაწეობის შესახებ.
პირი: ალექსანდრე ჯანელიძე, კიტა აბაშიძე, ტრიფონ ჯაფარიძე, გრ. გიორგაძე, დიტო უზნაძე, ალ. გარსევანიშვილი, ს. რობაქიძე, მიხაკო შევარდნაძე, მელიქიშვილი, მემჩანინოვი, გიორგი წერეთელი, მიხეილ თარხნიშვილი, ა. ქოიავა, ზურაბ ავალიშვილი, პელო გეგელაშვილი, დავიდ ლენგი, პატარიძე, ჭირაქაძე, ალშიბაია.
ტოპონიმი: პარიზი.
1963 წ., 4 აპრილი, მიუნხენი, 1 ფ.
93. ვასილ წერეთლის ავტობიოგრაფია.
უთარილო, ავტოგრაფი, ნაწყვეტები, 4 ფ.
94. ვასილ წერეთლის ბიოგრაფია.
უთარილო, ნაბეჭდი, იქვე ხელნაწერი, 10 ფ.
95. ვასილ წერეთლის ნაშრომების სია.
უთარილო, 3 ფ.
96. ვასილ წერეთლის ჩანაწერი მეუღლის ქეთევანის გარდაცვალების გამო.
უთარილო, ავტოგრაფი, 2 ფ.
97. ვასილ წერეთელი – ისევ ჩემს ქეთოს. ჩანაწერი მეუღლეზე.
1934 წ., 13 ოქტომბერი, ტფილისი, ავტოგრაფი, 1 ფ.
98. ვასილ წერეთლის რეცეპტები და რჩევები ავადმყოფებს.
უთარილო, ქართულ და რუსულ ენებზე, ავტოგრაფი, 21 ფ.
99. ვასილ წერეთლის სამედიცინო ხასიათის ჩანაწერები.
უთარილო, ავტოგრაფი, ფრაგმენტები, 3 ფ.
100. ვასილ წერეთელი – ორგასტიკა და ქართული ლიტერატურა.
უთარილო, ავტოგრაფი, 6 ფ.

101. ვასილ წერეთლის ჩანაწერი ქართულ ლიტერატურაზე.

უთარილო, ავტოგრაფი, 1 ფ.

102. ფ. კოპპეს პიესა „გვირგვინისათვის“, თარგმნილი ვასილ წერეთლის მიერ. აქვს მინაწერი: „ეს დრამა, რომელიც წარმოდგენილი იქნა პირველად 1895 წ.“ არის საფრანგეთის შესანიშნავი მწერლის ფრანსუა კოპპეს შედევი. გადათარგმნილი ფრანგულიდან ვასილ წერეთლის მიერ“.

უთარილო, ავტოგრაფი, თავნაკლული, 12 ფ.

103. ვიქტორ ჰიუგოს დრამის „ტარკვემდას“ ერთი სცენის თარგმანი ფრანგულიდან ვასილ წერეთლის მიერ.

უთარილო, ავტოგრაფი, ფანქარი, 7 ფ.

104. ვიქტორ ჰიუგოს „ორიენტალი“. ვასილ წერეთლის თარგმანი.

1923 წ., ავტოგრაფი, მელანი, ფანქარი, 1 რვეული 65 ფ.

105. ვასილ წერეთლის და ქეთოს წერილი ლიდას. კერძო ხასიათის.

უთარილო, 2 ფ.

106. ნინო ბადრიძის წერილი ვასილ წერეთელს. კერძო ხასიათის.

ტოპონიმი: ქუთაისი.
[1934 წ.], 2 ფ.

107. ზაქარია მაჭავარიანის წერილი ვასილ წერეთელს. კერძო ხასიათის.

1934 წ., 6 ოქტომბერი, 1 ფ.

108. ბაბო წერეთელი – საქართველოს მუზეუმში დაცული სამდივნო წიგნების ზოგადი მიმოხილვა.

1944 წ., 28 დეკემბერი, ავტოგრაფი, 28 ფ.

109. H 1334 ხელნაწერის აღწერილობა, შესრულებული ბარბარე (ბაბო) წერეთლის მიერ.

უთარილო, ავტოგრაფი, 26 ფ.

110. ბაბო წერეთლის მოგონება ივანე ჯავახიშვილზე. აქვს ბაბო წერეთლის ქალიშვილის ქეთევან რამიშვილის 2008 წლით დათარიღებული მინაწერი ამ მოგონების შესახებ.

პირი: ვახტანგ ჯაფარიძე, ლუბა ბოჭორიშვილი, სტეფანე მენტეშაშვილი, კოტე გრიგოლია, თამარ ანდღულაძე, ქეთევან ლომთათიძე.
1953 წ., 4 ფ.

111. თამარის წერილი ბაბო წერეთელს.
კერძო ხასიათის.

1962 წ., 20 ოქტომბერი, 1 ფ.

112. გიორგი ლომთათიძის შენიშვნები ბაბო [წერეთლის] მოთხრობაზე.

1986 წ., 30 მარტი, ავტოგრაფი, 1 ფ.

113. ევლოკია(კონა) წერეთლის პოემა „პატარა ამბავი სოფლის ცხოვრებიდან“.

უთარილო, მეღანი, ფანქარი, ავტოგრაფი, 12 ფ.

114. ედგარ პოს მოთხრობა „სიჩუმე“. თარგმნილი თინა წერეთლის მიერ.

1919 წ., 17 სექტემბერი, ავტოგრაფი, 5 ფ.

115. მარგო წერეთლის წერილი ბაბო, ელიკო, თიკო წერეთლებს.
კერძო ხასიათის.

პირი: ქეთო, ვასილ წერეთლები.
ტოპონიმები: ცხრუკვეთი.
[1934 წ.], ფანქარი, 1 ფ.

116. გიორგი წერეთლის წერილი მშობლებს.
სწერს პეტერბურგის უნივერსიტეტში თავისი საქმიანობის შესახებ.

პირი: კრაჩკოვსკი, ივანე ჯავახიშვილი, იოსებ ორბელი, ნიკო მარი, სერგი ჯიქია.
ტოპონიმი: თბილისი, ლონდონი, გერმანია.
1931 წ., 20 იანვარი, ლენინგრადი, 2 ფ.

117. კრამარი კ.
„შუმერულ-ქართული ენობრივი ერთობა“.

1905 წ., პოლონურ ენაზე, ფოტოპირი, ამონარიდი, 14 ფ.

118. ფრანსუა გრაფენი - „L'abbé Charles Mercier“ ნეკროლოგი. ამონაბეჭდი ჟურნალიდან „Haratch“.

1978 წ., 4 ივნისი, ფრანგულ ენაზე, 1 ფ.

119. ქსენია გრიშინის სტატია ივირონის ღვთისმშობლის ხატისა და მისი ასლის შესახებ.

1984 წ., ფრანგულ ენაზე, ნაბეჭდი, 4 ფ.

120. ჟორჟ დიუმეზილის წერილი უცნობს.

აცნობებს, რომ თავისი სტატია დასაბეჭდად გადასცა ჟურნალ „Word“-ში.

პირი: კ. სალია.

1971 წ., 27 დეკემბერი, ფრანგულ ენაზე, ჟ. დიუმეზილის საეიზიტო ბარათზე, 1 ფ.

121. უცნობის ლექსი „სიმღერა საქართველოზე შორიდან“.

უთარილო, 1 ფ.

122. უცნობი პირის უსათაურო ლექსი.

უთარილო, 1 ფ.

123. საფრანგეთში მყოფ ქართველ ლტოლვილთა სათვისტომოსა და საფრანგეთში ქართველ მწერალთა და ჟურნალისტთა კავშირის მიერ შოთა რუსთაველის 800 წლის იუბილესადმი მიძღვნილ ღონისძიებებზე დასასწრები ბარათი და პროგრამა.

პირი: ნოე ცინცაძე, ვიქტორ ნოზაძე, გიორგი შარაშიძე, გრიგოლ რობაქიძე, ალექსანდრე მანველაშვილი, ალექსანდრე შათირიშვილი, შალვა ბერიძე, გიორგი გამყრელიძე, ალექსი კობახიძე, ევგენი აბულაძე, გული, ოთარ პატარიძეები, გიორგი ყიფიანი, გიორგი წერეთელი, რუსუდან, ნანო სტურუები.

1966 წ., 20 ნოემბერი, ხელით ნაწერი, 1 ფ.

124. მოსაწვევი ქართული ხელოვნების III საერთაშორისო სიმპოზიუმზე იტალიაში.

პირი: ა. ალპაგო ნოველო, მ. კალო მარიანი, ს. ფონსეკა,

ტ. ჰაკენსი, ნ. ყაუხჩიშვილი, ტ. ველმანსი.

1980 წ., 27 მარტი, ფრანგულ ენაზე, ნაბეჭდი, ქსეროასლი, 2 ფ.

125. საფრანგეთში მყოფ ქართველ ლტოლვილთა სათვისტომოს საზოგადო კრებაზე მისაწვევი ბარათი.

1984 წ., 6 მაისი, პარიზი, ქართულ და ფრანგულ ენებზე, ნაბეჭდი, ხელს აწერს გამგეობა, 1 ფ.

126. ვასილ წერეთლის ოჯახის ჯგუფური ფოტო.

პირი: ევლოკია (კონა), ვასილ, ბაბო, თიკო, გიორგი, სერგო,

ელენე წერეთლები, ქეთევან ჩიქოვანი (ვ. წერეთლის მეუღლე).
უთარილო, ქსეროასლი, 1 ფოტო.

127. ვასილ წერეთლის ფოტო.
უთარილო, 1 ფოტო.

128. ვასილ წერეთლის ფოტო.
უთარილო, 1 ფოტო.

129. ვასილ წერეთლის ფოტო.
უთარილო, 1 ფოტო.

130. ვასილ და ელენე წერეთლების ფოტო.
უთარილო, ცხრუკვეთი, 1 ფოტო.

131. ვასილ და თინათინ წერეთლების ფოტო.
უთარილო, 1 ფოტო.

132. ჯგუფური ფოტო – ვასილ წერეთელი, გიორგი ლასხიშვილი, ზაქარია
მაჭავარიანი, ვასილ ელიაშვილი.
უთარილო, 1 ფოტო.

133. ჯგუფური ფოტო – დავით კლდიაშვილი, ვასილ წერეთელი, ზაქარია
მაჭავარიანი, პაოლო იაშვილი, შალვა დადიანი, მიხეილ ჯავახიშვილი,
ვალერიან გაფრინდაშვილი, გალაკტიონი, სერგო კლდიაშვილი, გრიგოლ
წერეთელი, ალექსანდრე აბაშელი.
უთარილო, 1 ფოტო.

134. ევლოკია (კონა) წერეთლის ფოტო მეგობართან ერთად.
უთარილო, 1 ფოტო.

135. ევლოკია (კონა) წერეთლის ფოტო ცუცნასთან ერთად. მეორე გვერდზე
მინაწერი: „უსაყვარლეს ძმას სერგოს კონასაგან“, „ძვირფას ბიძის
ცუცნასაგან“.
უთარილო, ქსეროასლი, 1 ფოტო.

136. ევლოკია (კონა) წერეთლის ფოტო უცნობ პირთან ერთად.
უთარილო, ა. მიხაილოვის ფოტოატელიე, 1 ფოტო.

137. ევლოკია (კონა) წერეთლის ფოტო. მეორე გვერდზე უცნობის ლექსი: „იუმედობის წყვილით მოცულს ნუგეშად მხოლოდ მშთენია, რომ ნეტარ წარსულთ მოგონებანი ნათელ სხივებით გულს შთამრჩენია“.

უთარილო, 1 ფოტო.

138. ბარბარე (ბაბო) წერეთლის ფოტო.

უთარილო, 1 ფოტო.

139. ჯგუფური ფოტო – ბარბარე (ბაბო) წერეთელი, ილია რამიშვილი, თინათინ წერეთელი.

უთარილო, 1 ფოტო.

140. ბარბარე (ბაბო) წერეთლის და თამარ ჯაფარიძის ფოტო.

უთარილო, 1 ფოტო.

141. თინათინ წერეთელი ჯგუფურ ფოტოზე.

1919 წ., 1 ფოტო.

142. ჯგუფური ფოტო – თინათინ წერეთელი, ვლადიმერ მაყაშვილი, ლუარსაბ ანდრონიკაშვილი.

უთარილო, 1 ფოტო.

143. გიორგი წერეთელი და აკაკი შანიძე ჯგუფურ ფოტოზე.

1961 წ., 1 ფოტო.

144. გიორგი წერეთელი ირანის შაჰ რიზა ფეხლევისა და დედოფალ სორეასთან ერთად თეირანში.

უთარილო, თეირანი, 1 ფოტო.

145. გიორგი წერეთლისა და მათა წერეთლის ფოტო.

უთარილო, 1 ფოტო.

146. გიორგი წერეთლის ფოტო.

უთარილო, 1 ფოტო.

147. გიორგი წერეთლის ფოტო.

უთარილო, 1 ფოტო.

148. ოთარ წერეთლის (მიხეილის ვაჟიშვილი) ფოტო უცნობ პირთან ერთად.

უთარილო, გერმანია, 1 ფოტო.

149. ოთარ წერეთლის ფოტო.

1945 წ., 1 ფოტო.

150. მარო ერკელ-წერეთლის (მიხეილ წერეთლის შვილიშვილი) ფოტო.

1959 წ., 17 ივლისი, 1 ფოტო.

151. მარო ერკელ-წერეთლის ფოტო.

უთარილო, 1 ფოტო.

152. სიმონ ნიკოლოზის ძე წერეთლის (პირველი სახელმწიფო სათათბიროს წევრი) ფოტო გაზეთ „შრომა“-ს სურათებიანი დამატებიდან.

1969 წ., 1 ფოტო.

153. ქეთევან ჩიქოვანის (ვასილ წერეთლის მეუღლე) ფოტო.

უთარილო, თბილისი, ტიხმანის ფოტოატელიე, 1 ფოტო.

154. ჯგუფური ფოტო. უცნობი პირები.

1980 წ., 27 დეკემბერი, 1 ფოტო.

155. უცნობი პირების (ორი ქალი) ფოტო.

უთარილო, 1 ფოტო.

156. უცნობის ფოტოსურათი. II გვერდზე უცნობის წერილი უცნობს.სწერს, რომ ამ სურათზე მისი ბიძაა.

1921 წ., 15 ივლისი, წერილი ფანქრით, 1 ფოტო.

VI საძიებლები

ა) პირთა საძიებელი

- აბაშელი ალექსანდრე – 133.
- აბაშიძე კიტა – 92.
- აბულაძე ვვტისი – 123.
- აბულაძე იუსტინე – 3.
- ავალიშვილი ზურაბ – 18, 92.
- ალშიბაია – 92.
- ანდრონიკაშვილი ლუარსაბ – 142.
- ანდლულაძე თამარ – 110.
- ახვლედიანი გიორგი – 65.
- ბადრიძე ნინო – 106.
- ბერიძე შალვა – 123.
- ბლიუკრი – 79.
- ბოჭორიშვილი ლუბა – 110.
- გამყრელიძე გიორგი – 83, 123.
- გარსევანიშვილი ალ. – 92.
- გაფრინდაშვილი ვალერიან – 133.
- გეგელაშვილი პელო – 92.
- გეგეჭკორი ეგგენი – 67, 90.
- გილენი მ. – 6.
- გიორგაძე გრ. – 92.
- გოგებაშვილი იაკობ – 3.
- გომართელი არჩილ – 4.
- გრაფენი ფრანსუა – 118.
- გრიგოლია კოტე – 110.
- გრიშინი ქსენია – 119.
- გუგუშვილი მერი – 3.
- დადიანი შალვა – 133.
- დიუმეზილი ჟორჟ – 120.
- დორმი ედუარდ – 68.
- დუბროვსკი – 3, 76.
- ელიაშვილი ვასილ – 132.
- ვახვახიშვილი მარო – 20, 61, 63, 65, 66.
- ვეზენდოკი – 78.
- ვეფხვაძე (ექიმი) – 27.
- ზურაბიშვილი ოთარ – 7.
- თარხნიშვილი მიხეილ – 83, 92.
- იაშვილი მათა – 9.
- იაშვილი პაოლო – 133.
- ინგოროყვა პავლე – 65.
- კედია მიხეილ – 67, 77.

კედია სპირიდონ – 18.
 კეკელიძე კორნელი – 86, 89.
 კერესელიძე გიორგი – 12, 57, 73.
 კერესელიძე ლეო – 57.
 კლდიაშვილი დავით – 133.
 კლდიაშვილი სერგო – 133.
 კობახიძე ალექსანდრე – 123.
 კობახიძე გივი – 72.
 კრამარი კ. – 117.
 კრაჩკოვსკი – 116.
 ლამბერტი მორის – 68.
 ლანგი დავით – 65, 92.
 ლასხიშვილი გიორგი 132.
 ლომთათიძე გიორგი – 112.
 ლომთათიძე ქეთევან – 110.
 მანერჰაიმი – 90.
 მანველაშვილი ალექსანდრე – 123.
 მარი ნიკო – 116.
 მაღალაშვილი ნ. – 57.
 მაყაშვილი ვლადიმერ – 142.
 მაჩაბელი კიტი – 65.
 მაჭავარიანი ზაქარია – 107, 132, 133.
 მელიქიშვილი გიორგი – 68, 92.
 მენტეშაშვილი სტეფანე – 110.
 მეტრეველი ელენე – 11, 14.
 მეშხანინოვი – 92.
 მოსაშვილი ილო – 71.
 მუსხელიშვილი მიხეილ – 83.
 ნაკაშიძე მარო – 92.
 ნაკაშიძე ნიკო – 2, 3, 27, 86, 92.
 ნერსესიანი – 89.
 ნიკოლაძე ნიკო – 18.
 ნიკურაძე – 27.
 ნოზაძე ვიქტორ – 67, 86, 92, 123.
 ორბელი იოსებ – 116.
 პაპავა აკაკი – 69, 70, 83.
 პაპავა თამარ – 69, 70.
 პატარიძე გული – 123.
 პატარიძე [ოთარ] – 92, 123.
 პეშკე ჰანს – 79.
 უორდანიან ნოე – 13, 67, 90.
 ულენტი სერგი – 65.
 რამიშვილი ილია – 139.
 რამიშვილი ქეთევან – 7, 29, 86, 110.
 რიბენტროპი – 67, 90.
 რობაქიძე გრიგოლ – 14, 15, 71-81, 83, 123.
 რობაქიძე ს. – 92.
 სალია კალისტრატე – 2, 5, 11, 31, 62, 70, 71, 75, 77, 79, 80, 82, 120.
 სალია ნინო – 10, 15, 16, 35, 36, 40, 46, 47, 48, 56, 62, 76, 77, 83.

სტალინი – 67.
 სტურუა ნანო – 123.
 სურგულაძე პეტრე – 57.
 ტაბიძე გალაკტიონ – 133.
 უზნაძე დიმიტრი – 92.
 ფიალკინა ელენე – 74, 78, 80.
 ფხალაძე რევაზ – 87, 88.
 ქოიავა ა. – 92.
 ყიფიანი გიორგი – 83, 123.
 ყურულაშვილი დავით – 71.
 შათირიშვილი ალექსანდრე – 123.
 შანიძე აკაკი – 3, 65, 89, 143.
 შანშიაშვილი სანდრო – 84.
 შარაშიძე გიორგი – 123.
 შატბერაშვილი გიორგი – 64, 86.
 შევარდნაძე მიხეილ – 92.
 შულენბერგი – 90.
 ჩიქოვანი ვალერიან – 65.
 ჩიქოვანი ქეთევან – 126, 153.
 ჩხენკელი აკაკი – 18.
 ჩხენკელი კიტა – 85.
 ჩხიკვიშვილი დავით – 3.
 ციგლერი ლეოპოლდ – 78, 79.
 ცინცაძე ნოე – 123.
 ძოწენიძე ლალი – 3.
 წერეთელი ბაბო – 3, 9, 27, 63, 86, 87, 88, 92, 108-112, 115, 126, 138-140.
 წერეთელი გიორგი – 2, 3, 9, 63, 64, 66, 86-88, 92, 116, 126, 143-147.
 წერეთელი გრიგოლ – 133.
 წერეთელი ევდოკია (კონა) – 9, 31, 86-88, 113, 126, 134-137.
 წერეთელი ელენე – 63, 87, 88, 115, 126, 130.
 წერეთელი ვასილ – 3, 9, 63, 86-88, 92-107, 115, 126, 127-133.
 წერეთელი თინა – 9, 63, 86, 88, 114, 115, 126, 130, 131, 139, 141, 142.
 წერეთელი მაია – 9, 145.
 წერეთელი მარგო – 115.
 წერეთელი-ენკელი მარო – 2, 66, 150, 151.
 წერეთელი ოთარ – 62, 66, 71, 86, 88, 148, 149.
 წერეთელი სერგი – 9, 87, 88, 126.
 წერეთელი სიმონ – 152.
 ჭინჭარაული ალექსი – 3.
 ჭირაქაძე – 92.
 ხახანაშვილი ალექსანდრე – 89.
 ხომერიკი ნოე – 18.
 ჯავახიშვილი ივანე – 110, 116.
 ჯავახიშვილი მიხეილ – 133.
 ჯანელიძე ალექსანდრე – 3, 92.
 ჯაფარიძე ვახტანგ – 110.
 ჯაფარიძე თამარ – 140.
 ჯაფარიძე ტრიფონ – 92.
 ჯიქია სერგი – 116.

ჯობაძე ვახტანგ – 89.
ჯორჯაძე არჩილ – 3.
ჭაჭავაძე ტერეზია – 2, 27.
პიტლერი – 67.

ბ) გეოგრაფიულ სახელთა

ბერკლი – 89.
ბერლინი – 18, 30, 33, 35, 57, 70, 90.
გერმანია – 57, 67, 116.
დიუსელდორფ-კოლნი – 77.
დუშეთი – 57.
თბილისი – 57, 116.
ინგლისი – 67.
ინდოეთი – 3.
კალიფორნია – 89.
კვედლინბურგი – 36.
ლაზისტანი – 57.
ლენინგრადი – 116.
ლონდონი – 29, 57, 116.
მიუნხენი – 6.
მიუნხენი – 2, 3, 27, 37, 38, 61-64, 67, 71-81.
მოსკოვი – 67.
ოსმალეთი – 57.
პარიზი – 40, 62, 67, 73, 77, 90, 92, 123.
ჟენევა – 57, 71-81.
რუსეთი – 57, 67.
სალტ-ლეიკი – 89.
საქართველო – 57, 67.
სვირი – 78.
სტრასბურგი – 83.
ფინეთი – 67, 90.
ქუთაისი – 3, 92.
შვეიცარია – 57, 77.
შვეცია – 90.
ციურიხი – 78, 85.
ცხრუკვეთი – 63, 87, 88, 115.
ჰაიდელბერგი – 84.
ჰამბურგი – 70.
ჰარვარდი – 89.

გ) თემატური საძიებელი

ეპისტოლური მემკვიდრეობა – 61-91.
ისტორიოგრაფია – 32.
ფილოლოგია – 38-44.
ტექსტოლოგია – 30, 31, 33-37, 45-55.
ურარტოლოგია – 56, 117.

**VII ხელნაწერთა ეროვნული ცენტრის სხვა ფონდებში დაცული
მიხეილ წერეთლის მასალა**

1. მიხეილ წერეთლის წერილი ექვთიმე თაყაიშვილს.
ხეც., ექვთიმე თაყაიშვილის არქ., № 1515.

მიხეილ წერეთელი მოხსენიებულია ხელნაწერთა ეროვნულ ცენტრში დაცულ
შემდეგ არქივებში:

1. ვ. გელოვანი არქივი №№ 84, 101, 136.
2. ნ. და ბ. ყიფიანების არქივი № 260
3. გიორგი თუმანიშვილის არქივი №№ 1474, 1520.
4. მაღლაკელიძეების არქივი № 40.
5. კირიონ საძაგლიშვილის არქივი № 1228.
6. თედო ჟორდანიას არქივი №№ 562, 656, 657.